

แนะนำหนังสือ

Book Review

โดย ประภัสสร ทองยินดี

By Prapatsorn Thongyindee

สำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

Office of Academic Affairs, Eastern Asia University

ชื่อหนังสือ: โลกเปลี่ยนไทยปรับ

ผู้เขียน: สุวิทย์ เมษินทรีย์

สำนักพิมพ์: กรุงเทพมหานคร

ปีที่พิมพ์: 2556

สรุป

หากผู้อ่านสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และแนวทางการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในโลกยุคปัจจุบัน หรืออาจจะเรียกได้ว่า เป็นโลกใบใหม่ (New World) ซึ่งเป็นภาวะที่โลกของเรามีความซับซ้อน และมีการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็ว ฉับพลัน โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงในมิติด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม หนังสือเล่มนี้ คือ หนึ่งในตัวเลือกที่น่าสนใจ หนังสือเรื่อง โลกเปลี่ยน ไทยปรับ แม้จะไม่ใช่วรรณกรรมเล่มใหม่ที่เพิ่งตีพิมพ์ล่าสุด แต่ข้อมูลในเล่มมีความทันสมัย ในศตวรรษนี้ หนังสือเล่มนี้ถูกเขียนขึ้นโดย ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทั้งความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ทำงานที่หลากหลายทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน อาจเรียกได้ว่า เป็นผู้ที่มีสัมผัสกับปัญหาที่เกิดขึ้นกับสังคมไทยจริง ๆ การนำเสนอเนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่ง

เนื้อหาหลักในการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่าน ตอนนี้ประกอบไปด้วย เนื้อหา 4 บท ได้แก่ บทที่ 1 วิวัฒนาการโกสินทร์ ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึง วิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย โดยเริ่มตั้งแต่สมัยอยุธยา เป็นการชี้ให้เห็นถึงสภาพสังคมในช่วงเวลานั้น ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์ความพ่ายแพ้ของกรุงศรีอยุธยาครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2 เช่น ความล้มเหลวในระบบป้องกันตนเอง มากกว่าตัวบุคคล เป็นต้น (หน้า 34) รวมถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ เช่น การฟื้นฟูบ้านเมือง การจัดระเบียบสังคมในยุคต้นรัตนโกสินทร์ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ระบบไพร่ขุนนางเป็นระบบโครงสร้างความสัมพันธ์ทางอำนาจ และความสัมพันธ์ทางสังคมในเวลาเดียวกัน รวมถึงช่วงกรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในบทนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงการเผชิญหน้าของสังคมไทยกับภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ รวมถึง ในสมัยรัชกาลที่ 3 การค้ามีการขยายตัวมีการเปิดประเทศซึ่งทำให้เราได้รับรู้วิทยาการทางตะวันตกมากขึ้นจากการติดต่อค้าขาย ประเทศสยามได้รับอิทธิพลจากมหาอำนาจทางตะวันตกโดยเฉพาะ การพัฒนามีความก้าวหน้ามากขึ้น รวมไปถึงต้องเผชิญกับแรงกดดันจากทางตะวันตกทั้งมิติทางเศรษฐกิจและสังคม (หน้า 36-37) นอกจากนี้ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงประเด็นสำคัญซึ่งก็คือ การเปิดประเทศสู่ความทันสมัย ที่เริ่มต้นขึ้นในรัชกาลที่ 4 และต่อเนื่องมาจนถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งสยามได้มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมไปอย่างก้าวกระโดด นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นถึงเศรษฐกิจการเมืองไทยหลังปี 2500 ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจไทยที่เชื่อมโยงกับระบบทุนนิยมโลก ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจสังคมแบบเกษตรแบบพึ่งพาตนเองสู่สังคมอุตสาหกรรมผ่าน

ระบบทุนนิยมโลก ซึ่งมีผลต่อการเกิดความไม่สมดุลในการเพิ่มปริมาณความเหลื่อมล้ำระหว่างเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะในสังคมเมืองและสังคมชนบท ระหว่างภาคการเกษตรกับอุตสาหกรรม ระหว่างผู้ได้รับโอกาสกับผู้ด้อยโอกาส (หน้า 47) ใน

บทที่ 2 ในทศวรรษแห่งความมั่งคั่ง ในบทนี้ผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศโลกที่ 2 ซึ่งหมายความว่ายังไม่สามารถก้าวพ้นกับดักในการพัฒนา และการเมืองที่มีปัญหาและการไร้เสถียรภาพของการเมือง เพื่อพัฒนาไปสู่การเมืองที่เป็นประชาธิปไตยและมีเสถียรภาพอย่างสมบูรณ์ (หน้า 53) ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายว่าในช่วง 6-7 ปีที่ผ่านมาประเทศไทยกำลังอยู่ในภาวะเสี่ยง โดยเฉพาะความขัดแย้งทางการเมืองที่รุนแรง (หน้า 55) นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้อธิบายถึงวิกฤตที่ซ้ำซากของประเทศไทยซึ่งประสบกับวิกฤตขนาดใหญ่ถึง 3 ครั้ง โดยเริ่มต้นจากปี 2540 ประเทศไทยได้เกิดวิกฤตทางการเงินซึ่งสามารถสร้างความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจส่งผลกระทบต่อสังคมไทยในวงกว้าง นอกจากนี้ในช่วงเวลาห่างกันเพียง 10 ปีประเทศไทยได้เกิดวิกฤตทางการเมืองขึ้นตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน รวมถึงในปี 2554 เกิดวิกฤตมหาอุทกภัยโดยเฉพาะน้ำท่วมซึ่งถือว่าเป็นอุทกภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจและสังคมมากมายอย่างที่ประเทศไทยไม่เคยประสบมาก่อน ในส่วนนี้ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงผลกระทบที่มีผลต่อขีดความสามารถในการพัฒนาเศรษฐกิจ ส่งผลทำให้ไม่สามารถขยับไปสู่กลุ่มประเทศที่มีระดับรายได้สูงได้ เรียกได้ว่าประเทศไทยยังติดอยู่กับดักรายได้ปานกลาง (หน้า 57-58) นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ชี้ให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำที่น่าสนใจเกี่ยวกับการถือครองทรัพย์สินที่มีความเหลื่อมล้ำสูง (หน้า 61-62) ภาวะรวยกระจุกจนกระจาย สังคมมีความเหลื่อมล้ำมากและสะสมมานาน รวมถึงปัญหาต่างๆที่สังคมไทย ต้องเผชิญไม่ว่าจะเป็นทุนมนุษย์ที่อ่อนแอการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ รวมไปถึงความเสื่อมโทรมของ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหน้า (หน้า 68-71)

บทที่ 3 แร่ปะทุจากภายใน ผู้เขียนได้อธิบายเกี่ยวกับความเหลื่อมล้ำซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาเป็นเวลานาน แต่เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในช่วงที่ผ่านมาผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าภายใต้ทุนนิยมโลกทำให้คนในสังคมจำนวนไม่น้อยเชื่อว่าทุกคนสามารถที่จะ

ปรับเปลี่ยนสถานภาพทางเศรษฐกิจของตนเองได้ โดยผ่านความมุ่งมั่นและความขยัน แต่ในโลกความเป็นจริง พบว่าโอกาสดังกล่าวมีเงื่อนไขต่าง ๆ มากมาย ซึ่งหากสังคมไทยยังต้องเผชิญกับความเหลื่อมล้ำในระดับสูง สิ่งที่เราต้องการมากที่สุดคือ ความเท่าเทียมของโอกาสไม่ใช่การช่วยเหลือแบบเมตตาสงสาร ผู้เขียนยังได้แบ่งความเหลื่อมล้ำออกเป็น 3 แบบ ได้แก่ ความเหลื่อมล้ำตามธรรมชาติ ความเหลื่อมล้ำจากการกระทำของผู้อื่น และความเหลื่อมล้ำที่เกิดจากความรู้สึกเปรียบเทียบ (หน้า 84-88)

บทสุดท้ายของตอนที่ 1 บทที่ 4 ความเฉื่อยต่อการเปลี่ยนแปลง ในบทนี้ผู้เขียนได้อธิบายถึงอุปนิสัยของคนไทย และชี้ให้เห็นถึงถึง ฐานรากวัฒนธรรมไทยซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ฐานรากด้วยกัน เช่นวัฒนธรรมพื้นบ้านในสังคมเกษตร วัฒนธรรมอินเดีย วัฒนธรรมจีน วัฒนธรรมตะวันตก ซึ่งวัฒนธรรมเหล่านี้มีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตและสภาพสังคมของประเทศไทย (หน้า 97-104) รวมถึงผู้เขียนยังได้อธิบายวิวัฒนาการการเปลี่ยนแปลงจากสังคมจารีตไปสู่สังคมสมัยใหม่ การเปลี่ยนแปลงจากกระบวนทัศน์การพัฒนาแบบเก่าโดยเฉพาะการยึดติดกับระบบอุปถัมภ์ระบบศักดินา และอภิสิทธินิยม รวมไปถึงอำนาจนิยมเพื่อเปลี่ยนแปลงสู่สังคมสมัยใหม่ในยุคศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างเศรษฐกิจและการปรับตัวให้ทันสมัยตามแบบตะวันตก (หน้า 120-121)

ตอนที่ 2 วาดฝันประเทศไทยสู่โลกที่ 1 เนื้อหาในบทนี้ แบ่งออกเป็น 2 บท ได้แก่ บทที่ 5 เราคือไทยใครคือเรา ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึง การสร้างรัฐชาติซึ่งผู้เขียนได้อธิบายว่า มีจุดมุ่งหมายในระยะแรกเริ่มเพื่อต่อต้านการล่าอาณานิคมจากประเทศมหาอำนาจ สิ่งที่สำคัญในขณะนั้นคือ จะทำอย่างไรให้ทุกคนในประเทศมีจิตสำนึกร่วมกันในเวลาที่บ้านเมืองต้องเผชิญกับภัยคุกคามจากจักรวรรดินิยมทางตะวันตก ซึ่งประกอบไปด้วย 2 ยุทธศาสตร์ ที่สำคัญ 1. ยุทธศาสตร์ระยะสั้น ได้แก่ การส่งข้าหลวงจากกรุงเทพฯหรือส่วนกลางไปควบคุมหัวเมืองที่อยู่ห่างไกล 2. ยุทธศาสตร์ระยะยาว คือ ความจงรักภักดีต่อแผ่นดินและต่อองค์พระมหากษัตริย์ เพื่อสร้างความผูกพัน และการมีจิตสำนึกร่วมกันของความเป็นชาติซึ่ง 2 ยุทธศาสตร์นี้เกิดขึ้นในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่เฉียบแหลมและเปี่ยมไปด้วยประสิทธิภาพ (หน้า 126-127) นอกจากนี้ผู้เขียนยัง

ได้อธิบายถึงชาติไทยในกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่งมีแต่ความผันผวน ความไม่แน่นอน และสภาพสังคมที่สลับซับซ้อน ซึ่งประเทศไทยกำลังเผชิญกับวิกฤติข้าชากรและความขัดแย้งที่รุนแรง (หน้า 128) นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวไว้อย่างน่าสนใจเกี่ยวกับประเด็นที่ทำลายในโลกศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมในกระแสต่าง ๆ ได้แก่ 1. กระแสวัฒนธรรมโลก เช่น Americanization K-pop เป็นต้น รวมถึง ผู้เขียนได้เสนอเพิ่มเติมว่า 2. กระแสวัฒนธรรมสากลประเด็นหลักในเรื่องนี้จะเป็นเรื่องของความเป็นพหุสังคม สิทธิ เสรีภาพ และเป็นเรื่องของสิทธิมนุษยชน รวมถึงความเท่าเทียมกันของสตรี 3. วัฒนธรรมท้องถิ่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่แต่ละชุมชนมีความแตกต่างกันในวิถีชีวิตภูมิปัญญาและมรดกของวัฒนธรรมท้องถิ่น สุดท้ายคือกระแสวัฒนธรรมพลัดถิ่น ซึ่งเป็นวัฒนธรรมที่ผู้อพยพหรือคนทำงานจากประเทศอื่น ๆ เข้ามาในประเทศไทย เช่น ค่านิยม ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อซึ่งมีผลต่ออัตลักษณ์ของคนในสังคมไทย (หน้า 136)

บทสุดท้ายในตอน 2 คือ บทที่ 6 สัญญาประชาคมสู่โลกที่ 1 ผู้เขียนได้อธิบายถึงเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ในการปรับกระบวนการพัฒนาประเทศไทย ซึ่งประกอบไปด้วยยุทธศาสตร์ที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่ 1. ประสิทธิภาพของการสนองตอบต่อโลก ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเพื่อรับมือวิกฤตต่าง ๆ ในเชิงภูมิศาสตร์และภูมิศาสตร์ ซึ่งประเทศไทยจะต้องมียุทธศาสตร์ในการรับมือกับประเทศมหาอำนาจในปัจจุบันเช่น สหรัฐอเมริกา จีน รวมถึงประเทศคู่ค้าสำคัญ เช่น ญี่ปุ่น ซึ่งผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยจะรับมือประเทศมหาอำนาจต่าง ๆ เหล่านี้ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัย 2 ประการ ได้แก่ 1. ใช้ยุทธศาสตร์อย่างอิสระซึ่งไม่ถูกอิทธิพลใดๆครอบงำ 2. ยุทธศาสตร์ที่เลือกใช้ต้องตอบโจทย์ผลประโยชน์ของชาติและประชาชน 3. ความสามารถในการแข่งขันของประเทศต้องได้รับการพัฒนาเพื่อตอบโจทย์ความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ และควบคุมคุณภาพของสังคม รวมไปถึงคุณภาพชีวิตของคนในสังคมไทยด้วย ถ้าสามารถตอบโจทย์ทั้ง 3 ประการนี้ได้ประเทศไทยจะก้าวไปสู่ประเทศโลกที่ 1 หน้า (148-149) นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้กล่าวถึงว่าประเทศไทยจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนโครงสร้างเศรษฐกิจจากระบบเศรษฐกิจเพิ่มมูลค่าไปสู่ระบบเศรษฐกิจที่สร้างมูลค่า เพื่อตอบโจทย์การทำงานน้อยได้มาก ยกตัวอย่างเช่น การปรับปรุงและแก้ไขปัญหาความไร้รายที่กระจุกอยู่

กับคนเพียงไม่กี่กลุ่ม ให้รายได้กระจายให้แก่ประชาชนได้อย่างทั่วถึง รวมไปถึงสร้างมูลค่าเศรษฐกิจที่สมดุลในมิติต่างๆ (หน้า 151)

ตอนที่ 3 ประกอบไปด้วย บทที่ 7 ขับเคลื่อนประเทศไทยสู่โลกที่ 1 ในตอนนี้ผู้เขียนได้อธิบายถึงการขับเคลื่อนประเทศไทยด้วยวัฒนธรรม เช่น กรณีศึกษาจากประเทศจีนที่น่าสนใจ ซึ่งสามารถนำมาปรับใช้ในการปลูกฝังให้เกิดขึ้นกับสังคมไทยได้ รวมไปถึงกรณีศึกษาในประเทศเกาหลีใต้ วัฒนธรรมไทยที่สำคัญ เช่น ความมีน้ำใจ การมีอัธยาศัยไมตรี ความเกรงใจ ซึ่งวัฒนธรรมไทยมีจุดแข็งเป็นสิ่งที่ควรรักษาไว้ เป็นจุดแข็งของประเทศไทย นอกจากนี้สิ่งที่จำเป็นก็คือ การสร้างสังคมให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น ยึดหลักธรรมาภิบาลความยุติธรรม และความเท่าเทียม รวมถึงการเสริมสร้างระบบคุณธรรมและจริยธรรมให้เข้มแข็งมากขึ้นสนับสนุนคนมีความสามารถ (หน้า 179-180)

ในบทที่ 8 การสร้างสังคมที่เป็นธรรม ผู้เขียนได้กล่าวถึง สังคมแห่งความเท่าเทียม โดยเฉพาะความเท่าเทียมกันในแนวราบประกอบด้วย 1. ความเท่าเทียมกันในการใช้อำนาจ เช่น ทุกคนมีสิทธิเลือกตั้ง หรือลงประชามติ 1 คน 1 เสียง 2. ความเท่าเทียมกันในโอกาส เช่น การเข้าถึงการศึกษาภาคบังคับ เป็นต้น 2. ความเท่าเทียมในการกระจายโอกาส เช่น เด็กทุกคนได้ดื่มนมโรงเรียนฟรีโดยถ้วนหน้า รวมไปถึงยังมีความเท่าเทียมตามพันธสัญญาอีก เช่น การได้ตามสิทธิและความเป็นเจ้าของ เช่น สิทธิในการครอบครองที่ดินหรือสินทรัพย์ต่าง ๆ (หน้า 199-200) นอกจากนี้ผู้เขียนยังได้ชี้ให้เห็นถึง มาตรการที่รัฐควรผลักดันเพิ่มเติม เช่น การสนับสนุนการรวมตัวของแรงงาน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายแรงงาน การสร้างโอกาสด้านอาชีพที่ดีผ่านระบบการเสริมสร้างรายได้ และการออมของแรงงาน การใช้ระบบภาษีที่ดิน เป็นต้น

บทที่ 9 รู้จักเดิม รู้จักพอ รู้จักปัน ในบทนี้ผู้เขียนชี้ให้เห็นถึง การที่คนในสังคมมีความรู้ความสามารถ และคุณธรรมจริยธรรม จะเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในปัจจุบันซึ่งประกอบไปด้วย ความไม่แน่นอน ความซับซ้อน และความผันผวนที่เกิดขึ้นในหลากหลายมิติ นอกจากนี้สิ่งที่สำคัญ คือ การยึดทางสายกลาง หรือความพอประมาณ ซึ่งเป็นการทำให้เกิดความสมดุล ความไม่สุดโต่ง ซึ่งเราไม่ได้ปฏิเสธวัตถุนิยม บริโภคนิยม แต่เราต้องรู้เท่าทันไม่ปล่อยให้เกิดครอบงำ รวมไปถึง

สังคมเราก็ไม่ได้ปฏิเสธการทำกำไร การแข่งขัน แต่เราต้องรู้จักการร่วมมือ และยึดถือส่วนรวม (หน้า 211) นอกจากนี้ผู้เขียนได้อธิบายเพิ่มเติมไว้อย่างน่าสนใจว่า วัตถุนิยม บริโภคนิยม และสุขนิยมในปัจจุบันมีแนวโน้มจะนำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน และการหาผลประโยชน์ที่ทับซ้อน โดยเฉพาะในแวดวงการเมือง (หน้า 213)

บทที่ 10 ปูฐานราก ปักเสาหลักประชาธิปไตย ผู้เขียนได้อธิบายและชี้ให้เห็นว่าระบบประชาธิปไตยในสังคมสมัยใหม่ควรตั้งอยู่บนฐานคิดที่ว่าอำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนเป็นเสรีชนและเป็นพลเมืองเต็มขั้น (หน้า 229) นอกจากนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึง หลักการปกครองโดยกฎหมายที่สมาชิกในสังคมทุก ๆ คนจะได้รับบริการคุ้มครองอย่างเท่าเทียมกัน ซึ่งหากต้องการให้เกิดความปรองดองความสามัคคีและความเอื้ออาทรที่จะเกิดขึ้นในสังคม ก็ต้องทำให้กฎหมายศักดิ์สิทธิ์ สถาบันบริหารกฎหมายมีเสถียรภาพ เพื่อให้หลักนิติธรรมทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาในสังคมไทย (หน้า 237)

บทที่ 11 การสร้างรัฐที่น่าเชื่อถือ ผู้เขียนได้กล่าวถึงนโยบายประชานิยม 3 กลุ่มได้แก่ 1. นโยบายประชานิยมที่มีคุณภาพในเชิงหลักการ เช่น นโยบายหลักประกันสุขภาพ นโยบายเรียนฟรี 12 ปี การจัดตั้งกองทุนการออมแห่งชาติ 2. นโยบายที่ไม่มีคุณภาพ ซึ่งเป็นนโยบายประชานิยม ที่ทำให้ประชาชนขาดแรงจูงใจที่จะพึ่งพาตนเอง ซึ่งต้องพึ่งพิงภาครัฐมากขึ้น เช่น นโยบายรถคันแรก เป็นต้น 3. นโยบายซึ่งจัดอยู่ในพื้นที่สีเทา เช่น นโยบายการจำหน่ายข้าว นโยบายโครงการพักหนี้ในหลักการเป็นสิ่งที่ดีส่งเสริมการพัฒนาทุนมนุษย์แต่การดำเนินนโยบายกลับมีประเด็นปัญหา เช่น การคอร์รัปชัน การไม่ศึกษาผลกระทบอย่างครบถ้วนรอบด้านรวมไปถึงการสร้างภาระด้านงบประมาณหรือภาระผูกพันทางการคลังขนาดใหญ่ เป็นต้น (หน้า 251) รวมถึงผู้เขียนยังได้กล่าวถึงระบบราชการที่ควรปรับเปลี่ยนการบริหารจากภาครัฐเป็นระบบราชการที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลางเพื่อพัฒนาระบบราชการให้มีคุณภาพ เช่น การทำงานแบบบูรณาการบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของประชาชน การประสานงาน และการสร้างระบบการบริหารจัดการที่เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ (หน้า 254-255)

บทที่ 12 เปลี่ยนกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ผู้เขียนได้อธิบายถึง สภาพสังคมและโครงสร้างพื้นฐานการศึกษาในประเทศฟิลิปปินส์และการเปรียบเทียบกับประเทศไทยกับเกาหลีใต้ในช่วงปี พ.ศ. 2508 ถึง พ.ศ. 2533 (หน้า 254) รวมไปถึงได้อธิบายถึง การเปลี่ยนจากเศรษฐกิจเพิ่มมูลค่าไปสู่เศรษฐกิจสร้างมูลค่า ซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นถึงประเด็นที่สำคัญว่า ในโลกของการแข่งขัน เพื่อสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศนั้นจำเป็นจะต้องมีกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจรูปแบบใหม่โดยการเน้นการใช้องค์ความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ แทนการเน้นการใช้ทรัพยากรพื้นฐาน ซึ่งนับวันจะหมดลงเรื่อย ๆ เน้นการสร้างมูลค่าแทนที่จะเป็นแค่การเพิ่มมูลค่า (หน้า 238) นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญ คือ การยกระดับขีดความสามารถทางด้านกำลังคน คุณภาพคน เทคโนโลยี และการบริหารจัดการ โดยเฉพาะการเชื่อมโยงเทคโนโลยีกับอุตสาหกรรม หน้า (หน้า 269-270)

บทที่ 13 เตรียมคนไทยสู่โลกที่ 1 อันนี้เป็นบทสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้ชี้ให้เห็นถึงพลเมืองที่มีคุณภาพจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อประชาชนหลุดพ้นจากกับดักความยากจน เนื่องจากความยากจนทำให้ไม่มีโอกาสได้รับการศึกษา และเมื่อไม่มีการศึกษาก็ไม่มีความรู้ การทำมาหาเลี้ยงชีพก็ไม่ไปด้วยความยากลำบากซึ่งผู้เขียนชี้ให้เห็นว่า ทำให้ต้องพึ่งพิงภาครัฐและภาคการเมืองตลอดไป ดังนั้น ถ้าเราทำให้ประชาชนหลุดพ้นจากโลกของการพึ่งพิงไปสู่โลกที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเฉพาะเงื่อนไขที่สำคัญ คือ การศึกษาและการกินดีอยู่ดี (หน้า 290) รวมถึงการเน้นการเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของคน ซึ่งผู้เขียนได้อธิบายว่า เป็นเงื่อนไขที่ทำให้ภาคประชาชนเข้มแข็ง จึงจำเป็นต้องทำให้ประชาชนเข้าถึงทุนธรรมชาติ ทุนกายภาพ ทุนสังคม ทุนมนุษย์ และทุนวัฒนธรรม รวมถึงเงินทุน เพื่อให้ภาคประชาชนสามารถหลุดพ้นจากภาวะที่ต้องพึ่งพิงจากภาครัฐแบบเดิม ๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาที่ทำให้ผู้คนสามารถพึ่งพาตนเอง พึ่งพากันเอง และรวมกลุ่มกันอย่างมีพลัง ซึ่งเป้าหมายที่สำคัญเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาในแง่นี้ เช่น การที่เรามีบุคคลที่สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีความใฝ่รู้ มีความมุ่งมั่นที่จะเรียนรู้เพื่อเติมเต็มศักยภาพ และการเสริมสร้างความรู้ให้กับตนเอง เป็นต้น (หน้า 291)

กล่าวโดยสรุป หนังสือ เรื่อง โลกเปลี่ยนไทยปรับ
ผู้เขียนได้นำเนื้อหาที่หลากหลาย ด้วยภาษาและถ้อยคำ
ที่เข้าใจได้ง่าย รวมถึงผู้เขียนได้สอดแทรกกรณีศึกษาที่
หลากหลาย ทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม
ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านซึ่งสอดคล้องกับเนื้อหาในแต่ละ
บทได้เป็นอย่างดี หนังสือเล่มนี้เหมาะแก่ผู้ที่สนใจศึกษา

เกี่ยวกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การทำความเข้าใจ
ความซับซ้อนของโลกในปัจจุบัน และการรับมือกับ
การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งในระดับบุคคล ชุมชน สังคม
และหน่วยงานภาครัฐ ดังนั้น จึงอยากฝากหนังสือเล่มนี้
ให้เป็นอีกตัวเลือก เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้และเพิ่มพูนองค์
ความรู้ต่อไปในอนาคต

